

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V spravi prejemov mesečno . . . 170

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

Inserati:

Enostolpna petstvarica (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primere popusti.
Poročna oglasila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petstvarica po 2 v.

Poslano:

enostolpna petstvarica po 40 v.
Izbija vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nehranirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Narodnost in ustava.

V dunajski »Arbeiter Ztg.« je priobčil nedavno K(arl) R(enner) daljšo serijo član-
kov, v katerih razmotriva različne proble-
me o državi v zelo poljudni, lahkoumljivi
obliki. O teh člankih bomo o priliki mogo-
če še kaj govorili, za danes naj zadošča le
eden, katerega podajemo v celotnem pre-
vodu zaradi njegove prav zanimive tva-
rine:

»Ali žive sploh v Avstriji narodnosti?

To vprašanje je čudno! Ali je mogoče,
da kdo zanika obstoj narodnosti v Avstri-
ji? Boj narodnosti za državo (o tem je pri-
občil isti pisatelj cel članek) je trajal celih
50 let; zato je vendar izključeno, da kdo
tega osnovnega problema avstrijske drža-
ve ne pozna.

Ali so v Avstriji narodnosti? To vpra-
ševanje je paradokso!

Da, tako bi človek mislil. Je pa zelo
važen čimtelj našega javnega življenja, ki
obstoja narodnosti ne pozna, kateremu je
isti skrit in ki ga zanika: to je naša za-
konodaja, naš pravni red!

Mirne srca lahko razpišemo nagrado
1000 kron onemu, ki v avstrijskem držav-
nem zakoniku ali pa v 17 dež. zakonikih
po l. 1848 najde besedo »narodnost« (Na-
tion). V enem samem členu naših osnov-
nih drž. zakonikov naletimo na izraz »ple-
mena« (Volksstämme), ne da bi tam bilo
rečeno, kaj da je to in koliko jih je, ki tvo-
rijo ljudstvo Avstrije, po čem da se pozna,
kateremu plemenu kdo pripada, kje se
pripadnost začne in konča. Zgodovinsko
n. pr. se deli češki narod na tri dele: v
Horake, Hanake in Slovake —; so-li Slo-
vaki plemena (Volksstamm) ali ne? Tudi ci-
gani v Avstriji so gotovo plemena; ali so te-
daj kot narod sprejeti v drž. osnov. zakon
ali so izključeni? Ker so plemena pravno
skupine oseb, in kot take ne morejo izvr-
ševati pravnovejavnih dejanj, zato jim
mora pravni red dati organe, ki poslujejo v
njihovem imenu. Vsako društvo mora po
zakonu imeti predsedstvo — »Volksstäm-
me« po § 19 ga nimajo! Pravno sploh ne
eksistirajo, in če jim daje ta člen prava, je
to zgolj fraza!

Ali ni čudno, da se pravni red države,
čegar zgodovinska naloga je, da
pravno uredi medsebojno raz-
merje devetih narodov in tem
določi delež na državi, skrbno izogiba
teh osebnih skupin?

Ustava severo-ameriških držav ima
nekak uvod, ki pravi: »Mi, ljudstvo Virgi-
nije, ki hočemo, da vlada pravica in ki ho-
čemo ustanoviti državo, si damo sledečo
ustavo.« Človek bi torej pričakoval, da bo
našel kjerkoli v naši ustavi v s a j p o v s e b i
in i sledečo misel: »Mi, Nemci, Čehi, Po-
ljaki, Ukrajinci, Slovenci, Hrvati, Srbi,
Rumuni in Italijani v Avstriji, ki hočemo

med seboj mirno živeti, smo združeni v tej
državi, oskrbujemo svoje skupne zadeve
po skupni vladi, svoje posebne zadeve pa
pridrujemo svojim posebnim vladam na
način, ki ga določa ustava.« Kakor bomo
videli, smo imeli enkrat tak red,
— a danes je ostala od istega komaj še
senca.

Pravno torej nimamo narodnosti.
Naša zakonodaja pozna le različno govo-
reče osebe, le posamezne podložnike, pri
katerih se ta ali oni materini ozir. obče-
valni jezik sam ob sebi razume in pre-
d p o s t a v l j a; pa tudi to, kateremu jezi-
ku da kdo pripada, ni pravno ustaljeno
kakor n. pr. pripadnost k veri, ki je zapi-
sana v matrikah. Zakonodaja daje jezikom
pravice; toda jezik ne more uživati nobe-
nah pravic, ravno tako kakor barva člo-
veske kože ne, ali pa kaka značilna last-
nost ali drevo ali modrina nebeskega oblo-
ka ne. Le fizične ali pa pravne osebe ima-
jo lahko pravice in dolžnosti.

Naš pravni red se do danes kakor na-
laš izogiba problemu narodnosti kakor
maček vreli kaši.

Drugače je na Ogrskem. Tudi tam
prebivajo različne narodnosti, Madžari,
Nemci, Hrvati, Srbi, Rumuni, Slovaki; de-
želna zakonodaja pa pripozna le en
narod, to je madžarski in v njegovem ime-
nu govori vlada. Nemadžari se imenujejo
»drugojezni someščani«, nemadžar. Ma-
džari. Izven Ogrske te terminologije seve-
da nihče ne razume in ne rabi, na Ogrskem
jo pa varuje kazenski zakon.

Če zasledujemo terminologijo v zako-
niku še dalje, nam postane ta zmeda kma-
lu jasna. Ponavlja se od dežele do dežele.
Kaj je Češko, vé vsak, kdor je imel enkrat
zemljevid v roki. Dežela ni samo zemlje-
pisno ostro očiščena, ampak tudi državno-
pravno. Kaj pa pomeni »Čeh« v smislu za-
kona, je državno-pravno zelo sporno. Rei-
chenberžan in Taborjan sta Čeha (dežela-
na, Böhmen), Olomučan pa ne. Po naši dr-
žavno-pravni terminologiji je pa tudi Mo-
ravan lahko Čeh (po narodnosti, Čeche),
ker se nemški izraz »böhmisch« rabi v
obeh pomenih. Reichenberžan se seveda
temu upira, da je Čeh, on hoče biti le
»peme« (Böhme).

Odtod je razvidno, da pozna naša
pravna terminologija le deže-
le, ne pa narodnosti, in zato ra-
bi še danes pravne izraze osem-
najstega stoletja!

Takrat seveda narodnost še ni veljala
nič, ampak se je potapljala v podložništvo
do grajščakov. Politično veljavo so imeli
le stanov. Iz deželnih stanov je
bila Avstrija politično sestavljena in
ti so osnovno misel v uvodu ameriške
ustave prav dobro izrazili: »Mi, stanov
češki, nižjeavstrijski, ogrski, hrvaški itd.
sklenemo med seboj in med krono pra-
gmatično sankcijo, da si bomo z

orožjem pomagali in kroni zagotovimo pra-
vico, da nas upravlja.« Čisto v smislu in
duhu časa, popolnoma praktično in držav-
nopravno v redu.

Deželni stanov. so zastopstva dežel in
kronovin; na tej podlagi je zasnovana na-
ša ustava in naše zakonodaje govori še je-
zik onih dob.

Stanovska država se je umaknila abso-
lutizmu, ta pa ustavni monarhiji. Izgini-
li so stanov. na njihovo mesto
so stopili narodi: Nemec hoče biti
v prvi vrsti Nemec, naj stanuje v Rihe-
nbergu ali pa v Lincu, Čeh hoče biti Čeh, če
stanuje v Taborju, v Šleziji ali pa kje dru-
god. In kakor so svoj čas stano-
vi — po dolgih in hudih bojih — privo-
lili, da se ločijo javna prava v
avtonomna in njim pristojna, na
drugi strani pa skupna, kroni pri-
padajoča, ravno tako zahteva ljudska pod-
laga države, da se narodnosti or-
ganično včlanijo pravnemu re-
du države, da se organizirajo avto-
nomno kot »zvezne avstrijske narodnosti.«

Jedino tako moremo razumeti »ure-
jeno sodelovanje in delež narodnosti na
državi.« To je ustavna naloga, ki čaka av-
strijske narode in državnike in katere se
ne smejo več izogibati.

Narodnosti niso pravno organizirane;
zato si tudi ne morejo drugače pomagati,
kakor da tvorijo posebne politične stran-
ke in se pulijo za vsako mrvico svojega
»deleža na državi«, za vsako mestece ka-
kega uradniškega službe ali nočnega ču-
ja. Ne nim, ne državi ni pomagano prav
nič, če so po parlamentarnih vladah zastop-
pani v osrednji upravi — boj se prenese po-
tem čisto navadno v osrednjo upravo in
deorganizira se to. Za časna udelež-
ba na vladine more nadomeščati
pravnega deleža.

Kako naj se to izvede? Mi bomo mo-
rali svojo upravo iz zgolj državnih ozirov
preustrojiti, ker brez delitve v kro-
ja ne bomo upravnim nalogam kos. Če
omejimo okrožja kolikor se da
po narodnostih, smo položili temelj
za lokalno nacionalno avtonomijo. Če
združimo okrožja ene narodnosti v sku-
pino, ki narodno-kulturne naloge enega
naroda upravlja, potem je dana osebnost
in nositelj centralne narodne avtono-
mije in določen je tudi pravni obseg pose-
nega narodnostnega prava. Vse »nadna-
rodne« naloge, ki so v posebnem pomenu
besede državne, pa pridržimo parlamentu
in vladi; ta dva tvorita pravno okrožje cen-
tralne uprave. Tako bi se da la upravičena
osnovna misel pragmatične sankcije, kate-
ro danes vsled nam tujih oblik iz časa »sta-
nov« komaj poznamo, izluščiti in prenesti
na žive činitelje modernega življenja, na
narodnosti. Potem bo naš pravni red po
zmislu in po besedi v skladu z resničnimi
gibajočimi silami sedanjosti.

Seja ljubljanskega občinskega sveta.

Ljubljana, 21. dec. 1915.

Med naznanili predsedstva izvaja žu-
pan med drugim:

Zahvala ljubljanskega polka.

Polkovnik K u t s c h e r a mi je pisal:
Poročilo, da je ljubljanski občinski svet
dovolil 1000 kron vojnemu podpornemu
zakladu polka, me je zelo presenetilo in
globoko genilo. Podpisani polkovni povelj-
nik prosi, naj se sprejme najprisknejša
zahvala za ta velikodušni sklep.

Polk in nadomestni bataljon sta v ta
namen, to je za podporo invalidnega oseb-
ja moštva, potem takih vdov, sirot, očetov
in mater padlega moštva, ki so posebno
potrebni materijalne pomoči in ki nimajo
pravice do postavne preskrbe, zbrala v
svojih vrstah v ta namen že nad 5000 K.
Globoko nas gane, ker glavno mesto, ka-
terege ime nosimo, tudi v tem oziru misli
na nas.

Vaše Velerodje obveščam, da vzdržuje
vrli ljubljanski polk že kmalu 4 mesece
zvesto visoko stražo v gorah in da so bile
izgube od takrat zelo minimalne.

Raznim dobrotnikom,

ki so darovali potom občine v vojaške in
v občinske dobrodelne namene, izjavi žu-
pan zahvalo.

† Vaso Petričiča,

bil je občinski svetovalec od leta 1875—
1896, podžupan pa od leta 1884—1894, več
let pa tudi predsednik mestne hranilnice,
leta 1912 je bil izvoljen častnim meščanom,
se župan najtopleje spominja.

Hrvaška opera.

Na vprašanje občinskega svetnika
Štefeta glede na gostovanje hrvaške opere
v Ljubljani izjavi župan, da je gostovanje
radi prometnih razmer popolnoma nemo-
goče.

Spomenica tobačnega delavstva.

Glede na prošnjo občinskega svetnika
Štefeta v zadnji seji pravi župan, da je spo-
menico tobačnega delavstva o povišanju
v višji plačilni razred župan glavnemu rav-
nateljstvu priporočil.

Miklošičeva cesta

(interpelacija občinskega svetnika Kregar-
ja) se zdaj v vojnem času ne more podaljš-
šati.

Velike težkoče s svojo aprovizacijo

in posebno glede na moko je imela ob-
čina, pravi župan. O tem dohajajo različni
dopisi, resni in neresni. Došla mi je ano-
nimna karta, da bodo zbili mojo bajto, da
me bodo obesili, da sem največji falot. To,
da imajo vsa mesta dosti moke, samo
Ljubljana ne, ni res. V takih časih človek
ne sme prezreti, da so lačni ljudje hudi in

LISTEK.

Na bojiščih.

»Danicarji« na bojišču.

»Danicar« kadet piše z italijanskega
bojišča tovarišu na Dunaj:

Dragi tovariš!

Prejel sem Tvojo kartico iz cesarske-
ga, hrupnega, a v primeri s to goro mir-
nega velikega mesta. Zelo me je razvese-
lila, ker je pisana na tisti mizi in v tisti
mirni sobi, kjer sem jaz preživel tako lepe
čase, ne vedoč, kaj je mir in dobro, a tudi
ne vedoč, kaj je gorje. In pa če se še spom-
nim na dobrodušno in blago gospo E., te-
daj se mi glava sama povese na prsi, in za-
mislim se, kot bi v mehki postelji sanjal
o tistih časih in preslišal topove, ki grmi-
jo pred in za menoj. Vem, da je častno v
tem času ogroženi domovini žrtvovati
svoje moči in magari svoje življenje, a,
prijatelji, žrtve, ki jih mora sleherni pre-
stati, bi si jih jaz prej ne mogel in si jih
Ti sedaj ne moreš predstavljati. Jaz imam
same slovenske fante in moram reči: sle-

herni izmed njih je cel junak. Kaj smo že
mi pretrpeli vsled slabega vremena — na
dežju ali snegu skoz cel teden noč in dan
— ve približno le tisti, ki je bil že toliko
časa neprenehoma moker.

A kljub temu nas ni zapustil humor;
pravi slovenski veseli duh preveva vso
bojno črto; ko pa pride čas, pa vzraste
vsem hkrati greben maščevanja, in sle-
herni Italijan, ki hoče od bližje prisluško-
vati veseli in korajžni družbi, že daleč pred
žičnimi ovirami s prevrtanimi prsi pade
raz skalo v prepad, odkoder se čuje le še
par napol slisnih vzdihov: »O Dio mio, o
mamma mia!« Izgube imamo seveda tudi
mi, ker imajo tudi Lah puške, in topovi
jim tudi še niso zamrznili, kar bi bilo edi-
no želeto. Prijatelji, ko pribrenči granata
težkega kalibra — in s temi na nas vedno
streljajo — se strese gora, kamenje pa leti
na okrog daleč. To je, kar mi najbolj re-
spektiramo.

Ne manjka mi ničesar za želodec, ne
za usta. Prej je bilo težavno za vodo, a
zdaj jo imamo, pa vedno še preveč, če ni
druge, pa skuhamo sneg. Jaz dobim od
erarja vse, kot drugi častniki: vino, čoko-
lado, cigarete in vsak dan enkrat menažo.
Ker so kuhinje daleč v dolini, pride ta že
mrzla do nas, in zato si jo vsak dan neko-

liko pogrejem. Kljub vsemu temu sem pa
še vedno zdrav, bolj kot poprej, živ pa
tako, da mi še pod srajco vse miga. In ta,
ki miga, ta mi je najzvestejši in najnadlež-
nejši vojni tovariš; kaj se hoče, potrpeti
je treba, ker je splošna »mobilizacija«.

Noč je in sneži močno; tema je kot v
rogu. Jaz moram inspicirati predstraže in
zato sem gotovo desetkrat prekinil to pi-
smo, ki Ti je pišem v neki kotlini, kjer vse
doli teče. Do zdajle je bila noč še precej
mirna. Tupatam prileti ali počti kak strel,
za menoj moštvo polglasno moli rožni ve-
nec, tam nekje za goro pa grmje topovi.

Precej sem Ti napisal. Glej, da se
skažeš vrednega in stori tudi Ti tako.
Rad bi že izvedel, kaj je z »Danico« in ka-
teri tovariši ste na Dunaju. Pozdravi vse
skupaj v dopisni knjigi v mojem imenu.
Pozdravi tudi g. E. in vso njeno rodbino.
Slednjič še Ti prisrčno pozdravljen!

Tvoj Drago.

Telefonist pri »Mušnici«.

Telefonist Jakob Ulčar opisuje svoje
življenje v leseni gorski koči, ki jo je krstil
za vilo »Mušnico« in katero je tudi lepo
narisal, tako-le:

Kakor vidite, je moja koča na las po-

dobna staremu lesenemu skednju. V njej
se razvija celo moje življenje: Tu oprav-
ljam službo, tu počivam, tu spim, tu si ku-
rim in kuham kavo ali čaj — kakor pač
nanese slučaj. Menažo dobivam pa od dru-
god — nosi mi jo dolgouhi gospod.

Ko zjutraj vstanem, najprvo posteljem
in pometam. Nato sedem na k steni pritr-
jeni stol in poprašam vse po vrsti, kaj se je
ponoči novega zgodilo. Skoraj vsak mi ima
kaj veselega povedati: Tu je bil sinoči na-
pad, seveda sijajno odbit. Več sto Italija-
nov leži mrtvih. Drugi mi pripovedujejo, da
je bilo včeraj zopet Italijanom hudo: Sam
»Ivan« jim je razbil pet baterij. Zadaj na
hribu pa še težke havvice stoje, ki delajo
lahom sive lase. Kar si Lahoni čez noč
naredi, to jim havvice čez dan razdrobe.
Taka poročila prejemam, in še to pristav-
ljajo, da ni vojaka nad Slovenca in Hrvata.
Potem dobivam povelja in jih oddajam —
kakor narekuje višji gospod.

Ko je služba končana, odložim aparat in
se grem umivati in prati. Kroglo sovražne
že krog hišce brenče, a žalega nikomur nič
ne store. Saj smo pod varstvom višarske
Materje božje! Njeno cerkvice čuva slo-
venski junak, zato se tudi njej ni treba hu-
dega bati! Marija je z nami in mi z njo —
sovraž nam blizu prišel ne bo!

v takih razmerah nastanejo lahko rabuke. Ni res, da bi ne bilo mesto vse preskrbelo. Tudi v drugih mestih imajo kalamitete. Naš podžupan se je v osrednjem zavodu na Dunaju prepričal, da Ljubljana še tistega ni dobila, kar je naročila septembra. Nad pol milijona imamo založenega že od avgusta. Župan seveda ni kriv, če moke ni. Od neke strani se je stavil predlog na uvoz rumunske moke. Če dobimo 50 vagonov rumunske moke, plačamo zanjo tudi pol milijona. No, če se bo pa ljubljansko občinstvo znešlo name, bom tudi to prenesel. (Pritrjevanje na levici.)

Meščanstvo

se podeli ključavničarskemu mojstru Josipu Rebeku.

Naslov nadoficijal

se prizna magistratnim pisarniškim uradnikom IX. činovnega razreda z dosedanjim naslovom pristav.

Vnočevalnici za živino, družbi z o. z. v Ljubljani

občina ne pristopi za sedaj.

Potnina osobju mestne ljudske šole na Barjaku

ki stanuje v Ljubljani, še višja potnina od 200 na 400 K.

Povišanje občinskih doklad.

Podžupan dr. Triller predlaga, naj se v pokritje primanjkljaja, proračuna mestnega zaklada za II. polgovijsko proračunske dobe, t. j. od 1. januarja do 30. junija 1916 pobira občinska doklada 50 odst. in naj se porabi za to polovica rezerve vodovoda in elektrarne.

Občinski svetnik Kreger

izjavi v imenu kluba S. L. S., da klub nasprotuje vsakemu povišanju doklad v sedanjih časih.

Občinski svetnik dr. Ambrosich v imenu nemške stranke se tudi izjavi proti vsakemu povišanju. Naj se išče pokritje pri dohodkih užitninskega zakupa.

Dr. Triller: To je zgolj formalna zadeva, da smo kriti. Saj deželni odbor kljub razsodbi upravnega sodišča noče potrditi zadnjega sklepa o povišanju občinskih doklad in tega sklepa tudi ne bo potrdil, ker zastopa resistenčno stališče, da so razsodbe upravnega sodišča le akademične značaja.

Dr. Trillerjev predlog obvelja z glasovi narodno napredne stranke.

Zamenjava in prodaja mestnega sveta.

Pritrdi se prošnji o zamenjavi mestnega sveta (891,8 m²) z ljubljanskim jahalnim društvom (703,43 m²) med Bleiweisovo, Levstikovo in Erjavčovo cesto. — Dokler se ne izvede kanalizacija Vodmatskega trga, Bohoričeve ulice in Stare poti, se ne more sprejeti ponudba Alojzija Sušnika za nakup mestne javne poti med Zaloško cesto in Staro potjo.

Zvišanje cene električnemu toku.

Župan je predlagal upravnemu odboru mestne elektrarne, naj se zvišajo cene toka iz mestne elektrarne s 1. januarjem leta 1916 za 1 h pri hektovatski uri, pol h pa obrtnim podjetjem. Odbor mestne elektrarne je pa z večino sklenil, naj se mu predloži še račun o dohodkih in izdatkih, preden stavi predloge obč. svetu.

Dr. Triller: Če bi bilo podjetje v zasebnih rokah, bi se bila cena toka gotovo zvišala za 100 odst. Predlaga, naj se cena toka zviša tako, kakor je svetoval župan.

Prijatelju v spomin.

Jošku Laharnarju, stud. iur. v spomin, † 15. VIII. 1915. Kakor da si znal, da se ne povrneš več med svoje prijatelje in tovariše, si mi ob slovesu, ko si odhajal k vojakom, krepkeje stisnil desnico ter tužno rekel: »Morda se nikdar ne vidiva več. Bodi mi iskreno pozdravljen. Z Bogom!« Težko mi je bilo pri srcu, ko si stopil v vlak ter odzdraval v tujino, smrti nasproti... Gledal sem še dolgo za odhajajočim vlakom in solze so porosile moje oči. Spoznal sem Te kot tovariša na gimnaziji in od tedaj je bila več ali manj najina usoda enaka. Takoj ko sva se prvič videla, je nastalo med nama neko nagnenje, ki se je v poznejših letih razvilo v iskreno prijateljstvo. Skupaj sva dokončala gimnazijo, skupaj odšla v bogoslovje in ista usoda, ki naju je povsod vezala, naju je tudi tukaj prisilila, da sva zapustila bogoslovsko študijo ter se posvetila pravniki. Vedno sva bila skupaj, a sedaj sva ločena za vedno. Sedaj šele spoznam, kaj sem izgubil v Tebi. Svoje najboljše, najbolj odkritosrčnega prijatelja nimam več. Kolikokrat si me lepo svaril in miril, ko je moja burna narava divjala in kolikokrat me lepo tolažil, ko je legla tuga na mojo dušo, in me spodbujal, naj ne obupujem, ampak naj bom moč jaklenega značaja in neupogljive volje. Bil si, moj dragi Joško, pravi vzor značajnega prijatelja. A sedaj počivaš mirno tam gor v mrzlih, zasneženih galskih poljanah kot žrtev svoje dolžnosti. Tako mlad in krepak si odšel iz domovine, a sedaj nepremično ležiš v hladnem junaškem grobu v tujini. Z Bogom, moj Joško! Lahka Ti zemlja tujal.

Dr. Ambrosich: Mi nismo nasprotovali povišanju, samo zahtevali smo natančno pregled dohodkov in izdatkov, da moremo presojati položaj.

Lilleg prosi, naj se sprejme predlog upravnega odbora. Reklo se je, da povišanje zadene premožnejše sloje. To ni res. V vseh novih hišah je vpeljana tudi električna razsvetljava in tam stanuje mnogo uradnikov. Uradnik mora računati z vsakim vinarjem. Večja poraba toka pa donaja že zdaj nad 43.000 kron. Naj se najprej s številskimi dokazi, da je zvišanje cene potrebno, potem se ne bomo protivilili. Nam ne zadošča, ako ravnatelj v seji upravnega odbora na pamet pove nekaj števil. Poročevalec: Tok v Gradcu, Zagrebu in na Dunaju je dražji kakor v Ljubljani. Lilleg: V Ljubljani, v Trstu pa 6 h.

Župan se razburi.

Opozicijska govornika sta govorila čisto mirno in stvarno, zato se vse začudi, da župan, ko zaključil razpravo, prične, in sicer zelo razburjen govoriti. Pravi: Vi vedno pravite, da je naša skrb, kako naj dobimo nove vires. Tlakarino so nam vzeli, deželni odbor kljub razsodbi upravnega sodišča ne dovoli povišati občinskih doklad. Elektrarna je zaloga, kjer morem kaj nadomestiti. Pred vsem bodo plačevali premožnejši. Obrtnik, oštir, trgovec, ti so od vojske zaslužili, plačali bodo torej tisti, ki so iz vojske dobičke napravili. Mali stanovanjci se bodo pa naučili varčevati.

Lilleg: To se v seji upravnega odbora nam ni povedalo. Sedaj ste vsaj povedali, za kaj se gre. Vašega poročila se pa v upravnem svetu niti prebralo ni. Dr. Triller je celo izražal bojazn, da postane elektrika pasivna. Čiste račune hočemo!

Obč. svet. Elbert: Vun z resnico! Nočemo ribariti v kalnem!

Obč. svetnik Staudacher: Mi hočemo vedeti, kakšen bi bil večji denarni uspeh, ako se elektrika podraži in za to imamo vendar pravico.

Župan hud: V Ljubljani so polne gostilne, kavarne in trgovine; te rabijo tok, naj tudi nekaj več plačajo občin od svojih velikih vojnih dobičkov. Na klopeh S. L. S. in Nemcev opozarjajo župana, da se vse to v seji odbora ni povedalo. Župan: Ne morem podeliti nobenemu več besede, die Debatte ist nähnlich geschlossen. Meni gre za to, da dobim kje vires, ki mi jih ne more, kakor pri elektrarni, pa naj bo že aktivna ali pasivna, ne deželni odbor in nihče drugi snesti.

Pri glasovanju obvelja z glasovi narodno napredne stranke dr. Trillerjev predlog, s katerim se povišajo cene električnemu toku.

Cesta k sv. Križu.

Občinski svetnik Štefe opozarja, da je bilo sprejetih že mnogo resolucij, naj se uredi cesta k sv. Križu, vršil se je ogled, a ta najpotrebnejša stvar ne pride nikamor. Prosi župana, naj bi se ta stvar uredila sedaj, ko je dobiti za taka dela vojne ujetnike. Tako bo cesta najcenejša. Skrajni čas je pa že, da se ta cesta uredi.

Dr. Tavčar: Tista cesta je res neznosna, a stroški so le ogromni. Štefe: Z vojnimi ujetniki se bo najcenejše napravila. Župan obljubi, da se bo ta zadeva morala rešiti.

Za varstvo mladine.

Občinski svetovalec Štefe izvaja: Vojni čas prinese s seboj tudi razne žalostne pojave. Treba pa je vsem nam delati na to, da take pojave kolikor le moremo omejimo. Nemci so vzorni organizatorji. Od njih se nam je treba učiti tudi tega, kako z ostrimi sredstvi nastopajo za to, da nemški narod za fronto ostane moralen, krepak. Nemci se niso ustrašili tega, da so v mnogih mestih za fronto natančno določili, do kedar smejo nedoletni in nedoletne brez starišev biti na cesti. To je nujno potrebno tudi pri nas, ako hočemo, da bo Ljubljana srečna in zdrava. Župan naj bi zato takoj stopil v stik z ravnateljstvom drž. policije ter naj bi se vsaj odslej odločno popravilo to, kar se je v tem oziru doslej premalo storilo. Pametne odredbe so boljše, kakor prepozne, brezefektne kazni za padle. Treba pa nam je tudi sicer takoj bolj misliti na zapuščeno mladino v Ljubljani. Mnogo otrok bo ostalo brez očeta, pri mnogih bodo njihovi stariši imeli toliko skrb za vsakdanji kruh, da jim ne bodo mogli posvečati polne pozornosti. Tako mladina je že sedaj sedaj prepuščena cesti. Treba je takoj delati na to, da dobimo v Ljubljani več otroških vrtcev, posebno več otroških zavetišč! Pri tem naj bi ne sodelovalo in prispevalo samo mesto, ampak vsi, katerim je kaj na srečni prihodnosti Ljubljane. Za sedanjí čas sploh ne moremo večje in potrebnejše akcije začeti nego je ta. Najmanj desetkrat večji bodo stroški tekom enega desetletja za poboževalnice in kaznilnice v prid mladinski zločincem, kakor pa stroški za ta zavetišča. Predlaga resolucijo: »Mestnega župana se naproša, naj v najkrajšem času skliče enketo, ki naj najde primerno obliko, kako in kje ustanoviti v Ljubljani več otroških vrtcev oz. zavetišč za otroke.«

Mestne aprovizacijske prodajalne.

Glede mestnih aprovizacijskih prodajalnih izraža govornik željo, naj bi se jih vendar premestilo iz najbolj ozkih ulic. Za vsak okraj bi se že davno moralo na večjih trgih n. pr. pred Slonom, pred Mestnim Domom, na Taboru, sv. Jakoba trgu napraviti primerne barake s pravnimi dohodi in izhodi. Tudi razburjenja bi bilo tako manj. Sedanje prodajalne nimajo nobenih izhodov.

Župan priporoča sprejem resolucije o zavetiščih, ki se soglasno sprejme, glede ure za mladoletne pravi župan, da je zadeva res pereča in da se mora nekaj napraviti. Stopil bo v stik z državno policijo. S prodajalnami je križ. Sedaj je že nekaj bolje. Z barakami je v mrazu težko. (Klici: Cele ure na cesti čakajočemu občinstvu je tudi mraz!)

Tajna seja.

Obrtni odsek poroča: Josip Jawurek, zobni tehnik, sedaj v Ljubljani, Breg št. 20, prosi za podelitev zobotehniške koncesije: obrtni odsek nasvetuje prošnjo v ugodno rešitev priporočati, vendar-le omejeno in sicer le za časa vojne. — Jože Kopač prosi za podelitev koncesije za prodajo čaja na stojnici na Dunajski cesti nasproti Bavarskega dvora. Prošnjo se priporoča. — Elizabeta Kutjaro prosi za podelitev koncesije za prodajo kave na stojnici nasproti Južnega kolodvora in sicer od 11. ure ponoči do 6. ure zjutraj. Prošnjo se priporoča. — Valentin Skander prosi za podelitev gostilniške koncesije, ki bi jo oskrboval v svoji hiši v Spodnji Šiški št. 20. Njemu na korist odstopi koncesijo gospa Ana Kopitir. Prošnjo se priporoča. — Marija Rozman prosi za prenos gostilniške koncesije iz hiše št. 10 na Zaloški cesti. Prošnjo se priporoča. — Sprejmejo se predlogi obrtnega odseka.

Franc Jožefa jubilejne ustanove za onemogle obrtnike so dobili: Bončar Marija, Faleschini Franc, Gerčar Marija, Grum Jakob, Jazbar Jakob, Jerin Valentin, Krašovec Marija, Majer Franc, Lavtar Jakob, Moser Marija, Mrak Pavia, Pirnat Fran, Podrajnik Martin, Puh Ludovik, Rihar Iv., Stopar Martin, Terdan Ana, Turk Josip, Zdešar Franc, Žagar Jožefa.

Dovolí se vdovi dr. Drča nadaljni prejem miloščine za tri leta po 400 K. Mariji Bukovnikovi se dovoli podpora po umrlem sinu mag. uradniku 300 K na leto do preklica. Odkloni se prošnja vpok. mestnega blagajnika Fr. Bradaška za draginjsko doklado.

Božični pozdravi naših vojakov.

Prejeli smo naslednje vojnopoštne dopise: Staršem, bratom, sestram, vsem znancem in prijateljem pošiljamo priske pozdrave in jim želimo srečne in vesele božične praznike! Fr. Gerbec, Anton Bohinc, četovodja; Viktor Perko, enol. prostov. četovodja; Vinko Pustovrh, poddeset.; Val. Lipovec, deset.; Vid Bregar, Jos. Kravcar, Ivan Stegovec; Kobarc, kadet; vsi pri 4. slot. 27. dom. pp. — Vsem znancem in prijateljem ter čitateljem »Slovenca« vesele božične praznike in srečno novo leto ter pozdrav z gorskih višin! Telef. patrila 27. dom. pp.: Feliks Sešek, Spodnji Kašelj pri Ljubljani; Franc Ramovš, Moste pri Ljubljani; Fran Konstantin, Puštal pri Škofji Loki; Franc Račič, Vihre pri Krškem, Jožef Pestl. Stara cerkev pri Kočevju. — Z daljne Adrije pošiljamo vsem znancem in prijateljem iskrene pozdrave in želimo vesele božične praznike! Nadkurjač I. razr. Anton Obreza, Edvard Hvalštja, Ivan Weiss, Jakob Marsetič, Vincenc Vatovac, Franc Godina, vsi na Nj. V. I. »Leopard«. — Rojakom v domovini pošiljamo s poljskega bojišča priske pozdrave in jim želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Franc Kristanc, Franc Petkovšek, Franc Božeglav in Ivan Šprunk, topničarji. — Vesele božične praznike in srečno novo leto žele slovenski toničarji na italijanskem bojišču: Anzelin Karol iz Fojane-Brda, Fabčić Jožef z Goč, Kokel Ivan iz Idrije, Kušar Martin iz Reke, Jug Ivan iz Volč — Tolmin, Anton Glavina, Šmarije pri Kopru. — Slovenski topničarji na Dobrobojski planoti, ki se Italijanov nič ne boje, žele vsem Slovincem vesele božične praznike! Ivanec Alojzij, Poljane, Samec Ivan, Dobrenolje, Anton Dovgan, Trnovo na Krasu, Vončina Ivan, Idrija, Ivancič Alojzij, Bloke. — Vesele božične praznike in srečno novo leto žele vsem prijateljem in znancem kadetje na italijanski fronti: Franc Miklavc, Joža Špenko, Mirko Tomšič, Tine Gosak, Joško Zemljčič, Zepa Seidl in Riko Jug. — Srečne in vesele božične praznike želi vsem Dobrenolcem Josip Prelesnik, podlovec, Zdenska vas. — Podpisani vojaki 5. dom. pp. nanašamo v svojem in vseh drugih slovenskih tovarišev imenu svojim dragim v domovini, da smo še vsi zdravi, kar želimo tudi njim. Svojim družinam, sorodnikom in prijateljem ter vsem rojakom želimo srečne in vesele božične praznike ter jih srčno pozdravljamo! Ivan Fakin, Škrbina, Franc Kobal, Vipava, Josip Kavčič, Lipa, Franc Bizjak, Kozana, Ciril Šuč, Dutovlje, Jožef

Arko, Št. Martin, Andrej Jamšek, Vipava, Jožef Ambrož, Grobišče, Fran Kragelj, Tolmin, Ivan Lozej, Ivanjigrad. — Naši ljubi kranjski deželi, ki jo hočemo braniti proti sovražniku do zadnje kaplje krvi, pošiljajo božične pozdrave: Martin Kogoj iz D. M. v Polju, Jakob Debevec z Brezovice pri Borovnici, Anton Hren iz Dobregapolja, Tomaž Kovač z Vač pri Litiji, Ivan Kolenc in Martin Bambič od Mirnepeči, Anton Hrovat iz Dvorske vasi pri Radovlic, Andrej Križmanec iz Komende pri Kamniku, Karol Sajevec iz Črnomlja, Alojzij Škoflanc iz Mokronoga. — Slovenski možje in fantje v vzhodni Galiciji se spominjamo svoje ožje goriške domovine z iskreno željo, da bi slavni avstrijski dvoglavni orel kmalu popolnoma razkljuval italijanskega krivopriiznika in ga za vsikdar pregnal iz dragih nam in milih Brd! Vesele božične praznike želimo vsem Slovincem, posebno pa goriškim rojakom! I. Božič, I. Štiligoi, Beltram, Zorut, Orel, Mervič, Zavadič, Mužič, Tinta, Kobal, Škodir, Kavčič in vsi drugi. Slava junakom ob Soči! — Podpisani slovenski fantje pošiljajo s severnega bojišča svojim dragim staršem, bratom in sestram ter vsem drugim, ki so jim pri srcu, mnogo priske pozdravov ter jim žele vesele božične praznike in srečno novo leto: Desetnik Jereb, poddesetnik Anton Slanc, Justin Mavrič, Peter Saksida, Štefan Medvešek, Štefan Pregel, Ivan Staver, Martin Dermelj, Matija Ribič, Stanislav Volk. — Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem Slovincem desetnik Ivan Jesihar, ki se zdravi v celjski garnizijski bolnišnici. Pri Grodeku je bil ranjen od osmih krogel iz strojne puške; bil je štirikrat operiran, a sedaj bo kmalu zdrav. — Vesele božične praznike in srečno novo leto želijo toliminski fantje vsem prijateljem in znancem: Enol. prost. desetnik Milutin Vuga, Sv. Lucija ob Soči; Ignacij Podreka iz Volč pri Tolminu; Andrej Kurinčič, Svino pri Kobaridu; Ivan Biček, Št. Viška gora; Franc Kranjc, Stare Selo pri Kobaridu. — Dolenjski fantje 17. pp. pošiljajo priske pozdrave in žele vesele božične praznike in srečno novo leto vsem Dolenjcem, posebno pa novomeškim okoličanom! Viktor Vrisk iz Novega mesta, Franc Gorenc, Črešnice — Št. Peter, Franc Medic iz Rajmš, Franc Muhvič, vas Rakovnik. Jožef Mikolič, Loški potok, Lovrenc Kozin z Iga, Jakob Nosan iz Rakeča, Ivan Sladič iz Čateža. — Božične pozdrave z južnega bojišča pošiljajo vsem znancem in prijateljem prostovolci: Ivan Vitrih, Alojzij Gabrinja in Josip Korenčič z Rakeka, Anton Weber, Franc Kavčič. — Vsem rojakom žele vesele božične praznike in srečno novo leto slovenski vojaki 4. trd. top. polka, 7. in 8. stotnija: Jos. Novak, Iv. Vilhar, Avg. Volk, Vekosl. Gabrček, Iv. Vreček, Jos. Lokar, Fr. Zvonar, Matevž Šiler, And. Komac, Vinko Golmajer, Drač. Makarol, Krist. Bric, Fr. Celin, Dom. Slavec, Ant. Čergolj, Jos. Plesničar, Ivan Čehovin, Rudolf Bresan, Vekosl. Ščuka, Iv. Ovsec, Iv. Zohar, Fr. Hribernik, Marko Šelinc, Avg. Bensa, Feliks Berginac. —

O razpošiljanju vojnopoštinih zavilkov.

Vkljub ponovnim naistrožjim opominom se je, žal, ugotovilo, da se mnogokrat prav nič ne vpoštevajo pogoji razpošiljanja vojnopoštinih zavilkov.

Predvsem se občinstvo še vedno ne ozira na prepoved, da se vojnopoštinih zavilkom ne smejo prilagati jestvine in drugi predmeti, ki se radi pokvarijo.

Pri poskusnem pregledovanju teh zavilkov pri glavnih vojnopoštinih uradih se je ustanovilo, da so jim priloženi predmeti najraznovrstnejše vsebine. (Sveži kruh, kolači, med, sveže sadje — posebno grozdje — sveži sir, smetana, maslo, paradizniki, pečeno meso, perutnina, mast vsake vrste, moka, povidli, fige, zelje, dalje tudi opojne pijače vseh vrst, vžigalice in drugo podobno.)

Razume se samo ob sebi, da je bila vsebina že docela pokvarena ali gnila in so torej ti-le zavitki izgubili vsako vrednost tembolj, ker so postali tudi priložni opremini predmeti, sredstva proti mrazu in tobak popolnoma nerabni.

Veliko število zavilkov je prekoraci-lo dopustno najvišjo težo in dobile so se celo pošiljke težke do 30 kg. Omoti vojnopoštinih zavilkov so bili zelo pomanjkljivi. Za ovoj se še vedno uporabljata tanek papir, povozčno platno pa le redkokdaj. Mnogoštevilni zabojčki s tankimi deščicami so dospeli razbiti, ali so pa bili tako slabo zabiti, da so konci žebeljev ranili poslujoče uradnike.

Ovoji iz papirja so bili popolnoma nezadostni, tako da je izpadla vsebina že medpotoma. Le v redkih slučajih so bili zavitki prevezani z vrvice.

Naslovi so bili večinoma pritrjeni s pečatnim voskom na zavitek, ali pa nanj nezadostno privezani kot papirne zastavice in lesene deščice, tako da so se večinoma strgale in izgubile.

Zelo redko je bilo navedeno na pošiljki sami stanovanje pošiljatelja; v zaviti-

kih ni bilo pridejanega prepisa naslova prejemnika, tako da ni bilo mogoče dostaviti onih zavrtkov, pri katerih je naslov odpadel ali pa se zabrisal.

Naslovi so bili pisani s svinčnikom ali z barvami in zato nečitljivi, ker so se med prevozom odrgnili.

Podložni poštni uradi so prejeli najstrožja navodila v svrhu, da se odpomore tem nedostatkom, kateri končno škodujejo le strankam samim. Dalje se bodo v pouk občinstva o že ponovljenih pogojih razpošiljanja vojnopoštinih zavrtkov nabili toz-

devni razglasi pri vseh poštinih uradih.

Ob tej priliki se prosi cenjeno uredništvo, da k pouku občinstva pripomore s primerno objavo v svojem listu, pri čemer naj bi se posebno povdario, da je bila za odreditev dotičnih omejitev merodajna edino le korist strank.

Končno se opozarja, da se vrši predaja vojnopoštinih zavrtkov — razun za vojnopoštne urade št. 11, 39, 51, 125, 149, 169, 186 — samo prve tri dni vsakega tedna.

Na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. decembra. Uradno se razglša:

Med zasledovalnimi boji proti Črnogorcem smo včeraj zopet zavzeli z naskom neko sovražno postojanko severno od Berana.

Naše čete so v zadnjih dveh dneh privtele približno 600 ujetnikov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. decembra. Wolffov urad poroča iz velikega glavnega stana:

Položaj splošno neizpremenjen.

× × ×

ZA SOLUN.

Grška pomnožuje svojo armado.

Atene. Vojaške službe oproščeni Grki v inozemstvu se morajo vrniti na Grško.

V Solun.

Kolin. Italijanski listi (Kölnische Ztg.) poročajo: Angleški poročevalci na Grškem sodijo, da so prekinjene nemško-grške operacije proti Solunu, ker nočejo dražiti Grkov, ki zdaj volijo. Ko se končajo vse priprave, se izvede napad na Solun z vso silo.

Pariz. »Petit Parisien« poroča: Bolgarija razpolaga z velikim številom težkih topov.

Slaba znamenja četverosporazumu v Solunu.

Atene. Železniška uprava črte Solun-Doiran je ostala grška. Tu sodijo, če hitro četverosporazum ne pusti balkansko ekspedicijo, bodo njegove čete vržene v morje. Armade namreč brodovje ne morejo podpirati in se lahko brodovje obstrelije s treh strani.

V Solunu so proti ententi.

»Pester Lloyd« javlja 21. decembra iz Lugano: Grška nevtralnost je vse, samo dobrohotna ne proti ententi. Večina solunskih listov govori o zaveznikih z neprikritim zasramovanjem, zlasti o Angležih. Tudi uradne izjave se ločijo kaj malo od privatnih. Kjer so Francozi postavili tabor, takoj so jim Grki postavili nasproti grškega. Če ententa najde kako hišo pripravno za lazaret, jo takoj zasede grška vojaška oblast. Grški dobavitelji in podjetniki delajo neskončne težave, ozračje je polno napetosti in na miren sporazum ne veruje nihče. Tamošnji krogi splošno sodijo, da je grška mobilizacija naperjena proti ententi.

Ojačenja za Solun.

Lugano. »Secolo« poroča iz Soluna: Angleži so izkrcali 100 topov. Pričakujejo tudi nove transporte. V pristanišču stoji 10 velikih bojnih ladij.

Bolgarska ojačenja ob grški meji.

Atene. Iz Pariza: Letalci so doznali, da se zbirajo Bolgari blizu grške meje in da so došla velika ojačenja.

Grki zasedli kolodvor Doiran.

Atene. Grki so zasedli kolodvor Doiran. Bolgarsko-nemška bojna črta je oddaljena od bojne črte četverosporazuma 30 kilometrov.

Četverosporazum utrjuje Topsisin.

Solun. (K. u.) »Agence Havas«: Zavezniki utrjujejo Topsisin. Angleži zahtevajo, naj se popolnoma izprazni Ajvatli-Baldzo.

Solun. Angleži in Francozi štejejo že nad 200.000 mož.

× × ×

Pri Topsisinu, severozahodno od Soluna, doseže že skopeljska železnica Vardar. Ajvatli in Baldza ležita severno od Soluna.

Solun hočejo brezpogojno braniti.

Sarrail je izjavil, da so francoski in angleški jarki zdaj popolnoma zavarovani. Sovražno prodiranje mora računati z močno obrambo Soluna.

Upor ententinih čet pred Solunom.

Kolonija, 21. decembra. (K. ur.) »Kölnische Ztg.« javlja iz Aten:

Po zanesljivih vesteh so skoro vse francoske in angleške čete pobrali s Imbrosa, Tenedosa in Lemnosa. Pred odhodom se je pokazala povsod velika nevolja proti odhodu na srbsko fronto. Na Mudrosu je nastal kar cel upor. 5 ali 6 višjih častnikov generalnega štaba je ubitih. Šele, ko

so jim obljubili številna ojačenja, so se čete dale vkrcati za Solun. Kakor poročajo iz Mudrosa, se tam zelo boje nemških podmorskih čolnov. Angleži so odredili posebne varnostne odredbe.

»Če izgubimo Solun?«

V »Guerre sociale« zahteva Cherradame, da ententa iz Soluna napravi trdnjavo. V članku »Če izgubimo Solun«, piše o katastrofah:

1. Zavezniki bi izgubili neznansko denarja, ker bi bilo njihove ekspedicije konec.

2. Bili bi ob 200.000 do 250.000 srbskih vojakov.

3. Če žrtvujejo Srbijo, bi njihov moralni ugled na Balkanu občutno trpel, Grška in Rumunija bi stopile na stran osrednjih sil in Rusija bi prišla v resno nevarnost.

4. Kralj Konstantin bi dovolil, da se Nemci polaste najvažnejšega temelja Soluna in da se grška armada na 12 otokih porabi proti Italiji. Raztrgana grška obala bi bila idealno zavetišče nemških podmorskih čolnov. V trenutku bi v Sredozemskem morju gospodovali ti podmorski roparji. Angleži bi se ne mogli umakniti iz Dardanel.

5. Pirej je oddaljen 17 ur od Egipta, vsled česar bi se lahko s podmorskimi čolni zaprlo Sueški prekop. Misliiti je treba tudi na že pričeto turškonemško ofenzivo.

6. Če se ententine čete umaknejo iz Soluna, tudi Italija ne pojde na Balkan in Rusija ne bo udarila preko Besarabije.

7. Proti Rusiji bi tedaj šlo 600.000 do 700.000 Turkov, Perzija bi dala 400.000 dobrih vojakov, Afganistan 500.000 proti Indiji.

Vse te ugodnosti je treba sovražniku iztrgati. Solun je mogoče držati s 150.000 možmi. Če se umaknemo, izgubimo 100.000 Srbov in 100.000 Angležev pri Dardanelah in — kar je najhujše — damo Nemcem 400.000 Grkov, 600.000 Rumuncev in 400 tisoč Perzov. Tedaj 1.400.000 novih vojakov.

Sarrail odstopi.

Lugano. Francoski listi poročajo, da hoče Sarrail odstopiti kot poveljnik čet sporazuma. Naslednika še niso določili.

Grška in ententa.

Berlin, 21. decembra. »Berliner Tageblatt« poroča iz Kodanija: »Matin« poroča o novih težkih diferencah med Grško in entento, ker se grška brani dati železniški material.

NAŠA VOJSKA S ČRNOGORCI IN SRBI.

Črnogorsko uradno poročilo.

Cetinje, 17. decembra. (K. u.) Naša sandžaska armada, ki so jo napadle 15. decembra na celi bojni črti premočne bojne sile, je na povelje zavzela nove brambne postojanke. Naša hercegovinska armada je vrgla sovražnika čez Sutjesko (pritok Drine na levem bregu) in mu zadala velike izgube.

Pogibelj Črnogore.

Bazelj. »Tagesanzeiger« izvaja: Tudi laško časopisje priznava, da se neposredno zlomi črnogorska obramba. Časopisje se peča s preselitvijo črnogorskega kralja in črnogorske kraljevske rodbine v Italijo.

Črnogorci z žalnim trakom.

V velikem slogu so pričeli zdaj osvajevati Črnogoro. Odkar se je bila bitka na Kosovem, nosijo Črnogorci žalobne trakove.

Naš milijonski plen v Srbiji.

Berlin. Plen v Srbiji je vreden več sto milijonov. Zaplenjenih je do 5400 železniških voz, veliko tudi še novih lokomotiv, ki jih še niso nikdar zakurili. Vsi vozovi so bili naloženi s strelivom, s topovi, z usnjem, z gumijevimi obroči, z bencinom. Ko se popravijo vsi železniški mostovi, bo naša prva naloga, da uredimo ta velikanski železniški park.

Očividec o koncu Srbije.

Rotterdam. Poročevalec lista »Daily News« se je vrnil v Rim iz Srbije, Črnogore in iz Albanije, kjer se je nahajal sedem tednov. Videl je zadnji odpor in konec srbske armade. Poroča:

Beg kraljeviča Aleksandra in princese Helen.

Kraljevič Aleksander in princesa Helena večkrat, ko sta bežala v Črnogoro in v Cetinje, nista dobila nič jesti in sta mo-

rala jezdit po nad 8000 čevljev visokih vrh.

Zadnji odpor Srbov.

Pri Prizrenu so se Srbi zadnjič branili. Imeli so še nad 100 topov, ki so jih razvrstili v obliki polkroga proti Bolgarom.

Srbi izstrelili zadnjo granato. — Beg Srbov.

Ko so se bili pet ur, so izstrelili Srbi zadnjo granato. V neredu so bežali nato po ozkih stezah ob Drinu v albanske gore. Bitke se je udeležilo nad 8000 Srbov. Polovico so jih ujeli.

Neuspešna mala vojska Srbov v albanskih gorah.

Ostanek vodi zdaj malo vojsko v albanskih gorah, a ker sovražnik hitro prodira, je popolnoma izključeno, da bi se še dolgo držali. Srbski begunci žive z mesom konj, ki so poginili. Črevlji se raztrgajo ob ostrih albanskih skalah. Kri zaznamuje pota, po katerih so begali srbski begunci.

Srbski kraljevič je prijel v desetih dneh v Skader brez vsake prtljage. Vojvoda Putnik je tako oslabil, da so ga morali vojaki zadnje dni nositi v Skader.

Ententni kralj za Albanijo?

Atene, 20. decembra. Nek tukajšnji list poroča, da namerava štirispornost ponuditi albanski prestol vojvodi Montpensier.

RUMUNIJA IN BOLGARIJA.

Rumunija.

Bukarešt, 21. decembra. (K. u.) Včeraj je v senatu poročevalec Alessiu konstatiral, da opozicija ubira dosti milejše strune, na kar gotovo vpliva ozračje v deželi. Opozicija dolži vlado, ker ni šla v vojsko na strani entente, toda niti Filipescu, niti Jonescu nista poklicana določati primerne trenutka za nastop. Bolgarski nastop je v svetovni vojski pomenjal le epizodo, katere ne more odločilno vplivati na rumunsko zunanjo politiko. Tudi če bi Rumunija nastopila, bi ne mogla odločiti zmage, kar kaže potek vojne. Govornik pravi, da morajo biti Rumuni danes še bolj mirni in hladnokrvni. Naj se tudi ne pozabi, da Rumunija ob začetku vojske ni bila pripravljena. V interesu dežele je vlada dolžna, da je rezervirana v izjavah glede zunanje politike.

Barzilai in bivše zaveznice.

Bern, 21. decembra. Kakor poroča »Agenzia Stefani«, je minister za neodrešene Barzilai pri nagrobnem govoru za padlega profesorja Jakoba Veneziana (tržaškega juda. Op. ur.) rekel, da sta Avstrija in Nemčija s svojimi pred Italijo skrivnimi vojnimi pripravami priznali, da bo za Italijane udeležitev na njuni strani moral-

no nemogoča. Berzilai se je skliceval na nek Venezianov spis, kjer ta pravi, da morajo Italijani Nemce pobijati, čeprav so se od njih dosti naučili, ker Nemci namesto pravičnosti obožujejo silo, ker njihov Bog ni oče Zveličarja, ampak stari paganski bog Thor v krščanski obleki in ker njihove blazne sanje o svetovnem gospodstvu silijo druge narode k skupni brambi.

Štiri tovarne za rumunsko strelivo.

Bukarešt, 21. decembra. »Dreptatea« javlja, da bodo v okolici Bukarešte v 14 dneh začele izdelovati strelivo štiri nove tovarne.

Bolgarija in Rumunija.

Sofija, 20. decembra. (K. u.) Da se pospeši prevoz bolgarskega blaga preko Rumunije, je rumunska vlada bolgarski predlagala, naj pošlje v Bukarešt tehničnega uradnika, da bodo v zvezi z rumunskim delegatom uredil, da se vagoni na Rumunskem hitro odpotujejo. Bolgarska vlada je že odposlala svojega železniškega inženerja.

Rumunija in žito za nas.

Bukarešt, 21. decembra. »Adeverul« poroča, da se je pri bolnem Bratianu vršilo posvetovanje finančnega in poljedelkega ministra in predsednika žitne komisije glede izvoza žita v Avstrijo in Nemčijo. Bratianu je rekel, da Rumunija odločno zahteva, da se izvozne premije plačajo v zlatu Rumuniji in ne v Berlinu na račun rumunske vlade. Kakor si to želita osrednji sili.

Rusi obstreljevali Varno.

Bukarešt. Brzjojavke iz Konstanca poročajo, da je dne 21. t. m. jutraj neko rusko brodovje zopet obstreljevalo Varno. Jutraj ob 6. uri sta pripluli dve torpedovki pred rt Cali Akra. Ladiji sta poizvedovali do Varne in sta se hitro vrnili. Okolu 8. ure jutraj so se pripeljale 4 ruske bojne ladje iz Odesa, peljale so se do višine Kuksinograd in se postavile v bojne vrste. Sledilo je krepko obstreljevanje do 10. ure, nato so se bojne ladje umaknile. Varnske trdnjave so sprejele boj in s topovi krepko odgovarjale na ruski ogenj. Iz Balčika se je lahko opazovalo, da je bilo navzočih vsaj 30 transportnih parnikov. Sodijo se, da so se nameravali Rusi izkrcati pri Ekrene.

Na Varno izstrelili Rusi 51 granat.

Milan. (K. u.) »Secolo« poroča iz Atet 20. t. m.: Neka ruska oklopna in dve torpedovki, ki sta spremljali 16 transportnih parnikov s četami, so obstreljevali Varno.

Bukarešt. Notranjemu ministru se je dne 20. t. m. dopoldne brzojavilo: Pred Balčikom se je pojavilo rusko brodovje. Štirje torpedni rušilci so se peljali proti Varni. V mesto so izstrelili 51 granat.

Turška zmaga na Galipoliju.

Pri Anaforti in Ariburnu ne stojte več sovražniki. — Velikanski turški plen.

Carigrad, 20. decembra. (Kor. urad.) Turški glavni stan poroča:

Dardanelska bojna črta.

Ponoči od 18. na 19. decembra in 19. decembra dopoldne so se pričele naše čete v odsekih Anaforta in Ariburnu po ljuti pripravi topničarstva pripravljati na napad. Sovražnik je, da zadrži priprave, pri Sedil Bahr popoldne napadel z vsemi silami, a napad se mu je izjalovil. Hitro je sovražnik nato ponoči od 19. na 20. decembra del svojih čet vkrcal na ladje, ker je izprevidel, da bi ne ušel posledicam, ker so napredovali naši napadi na severu. Sovražnik ni mogel kljub nepregledni megli zabraniti, da so ga med umikanjem zasledovale naše čete. Zdanje danes došlo poročilo izjava, da so izčistile naše čete Anaforto in Ariburnu od sovražnika. Tam ni ostal noben sovražni vojak več. Naše čete, ki so prodrle v teh odsekih do morskega brega, so vzele sovražniku veliko šoto-rov, streliva in topov. Neko sovražno povodno letalo je padlo vsled našega ognja v morje. Letalca in opazovalca smo ujeli.

Napad sovražnika 19. decembra popoldne v odseku Sedil-Bahr je tako-le potekel:

Sovražnik je nekaj časa živahno streljal z vsakovrstnimi topovi na naše postojanke; podpirali so ga topovi njegovih monitorjev in križark. Napadel je nato z vsemi svojimi silami naše desno krilo, naše središče in naše levo krilo, a naše čete so izjalovile te napade in zadale sovražniku strašne izgube. Napadalce so naši vrgli v njih stare postojanke.

Na ostalih frontah se položaj ni izpremenil.

Angleži že umikanja yeseli.

London. (Kor. ur.) Reuter: Tennant je izjavil, da so izgubili Angleži na Balkanu 32 častnikov in 1246 mož, med njimi je mrtev 1 častnik in 85 mož. Poročilo, da so umaknili angleške čete le z malimi izgubami iz zaliva Suvla in iz Anaforte, in jih odvedli na neko drugo bojišče, so odobrvali. Asquith je izjavil, da so se Angleži umaknili, ker je tako sklenil angleški ministrski svet.

V Carigradu

je poročilo o angleškem porazu vzbudilo velikansko radost.

Galipolski udarec.

Berlin. (Kor. ur.) »Nordd. Allg. Ztg.« izvaja: Zadnji udarec na Galipoliju doslej no zaključuje slavne boje za morsko ožino. Zlo, ki so je hoteli zadati Turčiji sovražniki, se je izpremenilo v zmago.

Četverosporazum popolnoma izprazni Galipoli.

Dunaj. »Südsl. Korr.« poroča iz Aten: Tukajšnji diplomatični krogi četverosporazuma izjavljajo: Čete, ki so se nahajale dozdaj na Galipoliju v zalivu Suvla in pri Anaforti, se prepeljejo v Solun. Četverosporazum namerava popolnoma izprazniti Galipoli.

Angleži o svojem galipolskem porazu.

Rotterdam. Neko londonsko poročilo izvaja: Umikanje dokazuje, da se umeva resnost položaja. »Daily News« opozarjajo, da ob umikanju niso izgubili skoraj nič topov in strojin. »Times« pripoznavajo neuspeh. Dardanelsko podjetje je »najmonumentalniji neuspeh«, ki je kdaj doletel angleško orožje. Ne kaže, da se veselimo, ker se je končal najvažnejši del podjetja s posređenim umikanjem. Taka izpraznitev je vedno v zvezi z izgubami.

Rotterdam. Angleško vojno ministrstvo razglša o izpraznitvi Ari Burna in zaliva Suvla: Ne da bi bili opazili Turki se je umaknila cela vojska iz zasedenih odsekov na Galipoliju, dasi je trčila na več točkah s sovražnimi četami. Ker se je fronta omejila, bo na drugih točkah naše črte vojskovanje krepkejše.

Turška zmaga pri Bagdadu.

Carigrad. (Kor. ur.) »Agence Telegraphique Milli«: Angleška uradna obvestila 19. decembra o naših velikih izgubah v Mezopotamiji in podrobnosti o popolnem uničenju neke naše divizije so popolnoma zlagana. Angleži prikrivajo polovico svojih izgub. Na tisoče mrličev, ki so jih popustili na bojišču, smo z veliko težavo zbrali, število njih ranjencev je strašno. Med tremi zaplenjenimi ladjami so Angleži eno samo razorožili. Te ladje rabimo zdaj proti njim. Nekaj tistih šestih letal, ki smo jih vzeli Angležem, že leta nad sovražni-

mi postojankami. Plen orožja, streliva, prtljage in živeža je velikansk.

Trije angleški generali padli na turških bojiščih.

Haag. Zadnji angleški sezname izgub poročajo: Brigadni poveljnik Indijev, general Hollmann, je padel na iraškem bojišču, general Hodson indijskih čet in avstralski general Rysie sta padla na Galipoliju.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. decembra. Uradno se razglša:

Nasproti Raifalovki ob Stiru smo razkropili nek ruski poizvedovalni oddelek. Sicer mestoma boj s topovi.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. decembra. Wolffov urad poroča iz velikega glavnega štaba:

Ponoči od 19. na 20. decembra je nek ruski oddelek zasedel blizu naše bojne črte ležečo pristavo Deksi (tik južnovzhodno od Vidzi). Včeraj smo ga zopet pregnali.

Južno od jezera Wygonovskoje in pri Kosciuchnovski (severozahodno od Čartoriska) smo odbili sovražne poizvedovalne oddelke.

BOJI OB BESARABSKI BOJNI ČRTI.

Črnovice. Potem ko so došla ojačenja iz noiranje Besarabije, so Rusi napadli ponoči na 20. t. m. naše postojanke pri Toporucu. Prej so streljali več ur iz topov. Sledil je ljut ročni metež. Sovražnik se je moral končno umakniti.

NEMCI ZOPET OBSTRELJUJEJO RIGO.

Nove nemške granate.

Rotterdam. Nemci obstreljujejo Rigo z novimi granatami, ki dvakrat razpočijo: prvič v zraku in drugič, ko udarijo na trdo.

GENERAL RUSKI Odstavljen.

Petrograd. (Kor. ur.) S carskim ukazom je odstavljen general Ruski kot vrhovni poveljnik severnih armad, ostane pa član državnega sveta in najvišjega vojnega sveta.

ODLOČILNA BITKA SPOMLADI.

Kolin. »Novoe Vremja« (po »Köln. Ztg.) je objavilo članek »Zgodovinska križa«, ki izvaja: Globoko tišina na vseh bojnih črtah vzbuja pri mnogih domnevo, da se je že velika katastrofa približala svojemu npravnemu koncu. To misel krepi obvestilo cesarju Viljemu cesarju Francu Jožetu, da je končana kazenska ekspedicija, da je maščevan prestolonaslednikov umor in da je tako odpravljen prvoten vzrok vojske s posledicami. Ne more se pa dvomiti, da bodo Nemci še enkrat strašne svoje sile tvegali na eno karto, da se zdaj ponoči in podnevi pripravljajo na odločilno bitko, ki se bo bila spomladi tam, kjer upajo, da jim je zmaga zagotovljena. Edina rešitev Rusije je, da se razbije Nemčija.

RUSKO VOJNO POSOJLO POPOLNOMA IZJALOVLENO.

Stockholm. Rusko vojno posojilo se je popolnoma izjalovilo. V Petrogradu je pri državni banki podpisanega vojnega posojila nekaj nad 29 milijonov, pri hranilnicah 14 milijonov in v Moskvi skupno komaj 94 milijonov.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. decembra. Wolffov urad poroča iz velikega glavnega štaba:

Zahodno od Hullucha je vzel nemški oddelek nek angleški podkop in je odbil nek ponočni protinapad.

Na mnogih točkah fronte živahni topničarski boji. Nobenih važnih dogodkov.

Najvišje vojno vodstvo.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. decembra. Uradno se razglša:

Nadaljujejo se topničarski boji na tirolski južni bojni črti.

Razbili smo dve italijanski stotniji, ki sta poizkušali prodreti proti gori sv. Mihaela.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 20. decembra. (K. u.) Manjši sovražni oddelki so napadli 18. t. m. popolne podpirani s krepkim ognjem topničarstva naše postojanke na Monte Cocca, severno od jezera Ledro, a jih je odbil naš ogenj. Ista usoda je doletela presenetljiv napad sovražnih z belimi plašči preskrbljenih oddelkov proti našim črtam v odseku Mile Grolec na visoki planoti med dolinama Torra in Astico. Na ostali fronti deluje topničarstvo. Sovražno topničarstvo je obstreljevalo tudi nekaj krajev.

× × ×

Nemški državni zbor.

Berlin, 21. decembra. (Kor. ur.) Na interpelacijo posl. Bassermanna je kolonijalni tajnik dr. Solf odgovoril, da Nemčija nikdar ni mislila napasti angleške Južne Afrike, ker je bila vedno mnenja, da je v interesu belokožcev, da se vojna ne prenese v Afriko. Angleži so napadli in ne Nemci.

V razpravi glede 10milijardne kreditne predloge je socialist Ebert v imenu večine socialistov izjavil, da je nemška socialna demokracija takoj v začetku vojne zastavila svojo voljo in moč, da obvaruje Nemčijo v najtežjem boju. Vedno pa stranka stremi, da se vojna konča. Na več krajih se je pokazal žarek upanja. V zadnjem času je glavni katoliške cerkve podal izjavo v tem smislu. Vključ različen svetovnemu naziranju smo veselili, da se je tudi od te strani narode in vlade tako resno opomnilo na mir. Toda temu stremljenju nasprotujejo še vedno resna dejstva in ovire. Vodilni možje pri naših nasprotnikih so še v zadnjih dneh izjavljali, da odklanjajo vsako misel na mir, dokler ni Nemčija popolnoma v prah zdrobljena. Zato je ves nemški narod dolžan, da je sklenjen v svoji brambi in da to dovoli vsa potrebna sredstva. Pa tudi v tej uri zopet ugovarjamo proti osvajalnim načrtom, ker bi drugim narodom delali silo, Nemčiji vzeli narodno moč in edinost in položili seme za nove vojne.

V imenu 19 tovarišev je socialist Geyer podal izjavo proti načrtom pristašev osvajaške politike v Nemčiji in izven Nemčije. Vsak narod mora ohraniti svojo gospodarsko in politično samostojnost. Ker je Nem-

Generalni pobočnik laškega kralja ustreljen kot veleizdajalec?

Lugano. Milansko časopisje je 18. t. m. svarilo občinstvo, naj ne veruje povsod razširjenim govoricam, ki jih ni mogoče ponavljati. Govorilo se je namreč, da so radi veleizdaje ustrelili kraljevega generalnega pobočnika.

Predsednika vojaškega sodišča v Veroni zaprli.

Genf. »Corriere« poroča, da v Veroni vedno zapirajo vojne dobavitelje. Dne 15. decembra so zaprli polkovnika Barquara, predsednika vojnega sodišča v Veroni, ki je glede na vojne dobavitelje proglasil zadnje čase veliko razsodb.

3000 laških častnikov je, kakor poroča »Neue Züricher Ztg.«, do konca novembra padlo na bojišču.

Italijani pričakujejo, da se sklene marca mir.

Lugano. »Avanti« se še enkrat peča s končno sejo laške zbornice in opozarja, da je Salandra rekel: »Prijatelji in sovražniki so v tem lahko edini, da se sme meseca marca pričakovati mir.«

čija s svojimi zavezniki v ugodnem položaju, zato mora ona storiti prvi korak k miru.

Predloga je bila nato sprejeta. 10 socialistov je glasovalo proti. Zbornica je odgodena do 11. januarja.

Berlin, 21. decembra. Pri včerajšnji seji socialnodemokratske stranke je manjšina izjavila, da bo pri glasovanju o obdavljenju vojnih dobičkov predlogo odklonila in svoje stališče utemeljila. Razdor v stranki je sedaj očiten.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 21. decembra. (Kor. ur.) Poslanec Cerovac (član večine) interpelira glede malega grba monarhije, kateri ne izraza troedine kraljevine ter se ne poudarja državno pravna individualiteta. S tem se krši zakonski članek I. hrvatsko-ogrsko pogodbe iz l. 1868. Ban baron Skerlec odgovarja, da je v tem oziru storil potrebne korake in obširno razložil grofu Tiszi hrvatsko stališče. Prišlo je glede tega do razprav v mažarskem parlamentu, kjer je dobilo hrvatsko stališče načelno tudi zadovoljščino, ker je grof Tisza izjavil, da novi mali grb ne odgovarja zakonu pogodbe. Ban upa, da se to vprašanje za Hrvate tudi ugodno reši. Hrvatski poslanci zahtevajo, da se to vprašanje tudi hitro reši. Nato interpelira glede malega grba poslanec Dragutin pl. Hrvoj (član Starčevićeve str. prava) in pravi, da je mali grb popolna negacija Hrvatske in državnopravne individualnosti. Zgodovina ni izbrisala hrvatske države s tega sveta, ampak ona še obstoji in živi v srcu vsakega Hrvata. (Odobranje pri opoziciji.) Govornik končno

povdarja, da bi morali poslanci demonstrativno zapustiti državno zbornico, ter jim zameri, ker tega niso storili. Nato interpelira še član hrvatske kmečke stranke Jalžabetič o raznih lokalnih zadevah. Na koncu pride do spora med interpelantom in Starčevićovo stranko. Predsednik Magdić nato zaključuje sejo.

Razna poročila.

NOVA RAZKRITJA O SARAJEVSKEM UMORU.

»Az Est« javlja iz Bukarešta: Iz Sofije poročajo, da je bivši bolgarski poslanik Čaprasikov rekel, da ima bolgarska vlada pisane dokaze, da sta Franc Ferdinand in Sofija žrtve srbske vlade. Bolgarska vlada bo te dokaze kmalu objavila. Ta izjava kaže, da so Bolgari zaplenili tajne srbske arhive.

DEWET IZPUŠČEN NA SVOBODO.

London. Dewet in njegove soujetnike, 118 jih je, so v Johannesburgu izpustili na svobodo. Plačati so morali denarno globo in obljubiti, da se ne bodo pečali toliko časa s politiko, kolikor časa so jih obsojili v zapor. Kakor znano, je bil obsojen Dewet s tovariši radi veleizdaje.

JAPONSKA ZGRADI SE DVE BRODOVJI.

Tokio. (Kor. ur.) Petrograjska brzojavna agencija: V gospodarskem odseku je izjavil mornariški minister, da nameravajo zgraditi dve novi brodovje. Vsako bo šlo štiri naddreadnoughte in štiri oklopne križarke. Stale bodo nove vojne ladje 254 milijonov jenov.

KONZULI OSREDNJIH SIL ODŠLI IZ SOLUNA.

Solun, 21. decembra. Nemški in avstrijski konzul sta odšla iz Soluna v Bitolj. Danes odpotujeta bolgarski in turški konzul.

Dnevne novice.

+ In zopet — grob. Izidor Modic, profesor na ljubljanskem učiteljsku, starešina »Danice« in prefekt akademične slovenske moške kongregacije v Ljubljani, je umrl radi izkrvavitve na laškem bojišču 19. t. m. Celotno noč je delal, proti šteti v jutro prišel »domov«, malo zaspal, ob desetih vstal in — in padel zadet od granate. Smrtno ranjen je tudi njegov sluga. Kljub takojšnji pomoči se je vsled krvne izgube kmalu onesvestil. Peljali so ga v bolnišnico v R. pri Gorici, kjer ga je še previdel v Ljubljani znani župnik Maračič. Zadnje besede ranjenčeve so bile: »Obvestite mojo ženo. — Sporočite, da je delavska kompanija brez poveljnika, denar pa v redu!« — Pokojnik je bil pri učencih nadvse priljubljen učitelj. Ob odhodu pri mobilizaciji so mu učenci napravili krasno podoknico in ga spremili na kolodvor ovenčanega s šopki. Strog in pravičen, dober in mil učencem, enako svojim — bojnimi tovarišem. Pri celi diviziji vlada velika žalost za vestnim in poštenim častnikom in tovarišem. Podčastnik je zdravniku jokaje sporočil žalostno vest, ki je vzbudila tudi v Ljubljani med znanci in prijatelji izredno potrto in sočutje za žalostno soprogo. Štirje malčki-revčki! Blagemu pokojniku najčastnejši spomin!

+ Zahteve avstrijskih Nemcev. Dunaj, 21. decembra. (Kor. ur.) »Deutsche Nachrichten« poročajo: Od strankinega vodstva »Nemške narodne zveze« imamo to sporočilo: Pred kratkim je brez navedbe izvora izšla pod naslovom »Zahteve avstrijskih Nemcev za novo ureditev po vojni« knjižica, katere se obširno peča z ustavnimi in upravnimi izpremembami, katere smatra pisatelj za potrebne. Cesto se je širilo mnenje, da je v tem spisu izraženo mnenje nemških strank, v prvi vrsti »Nemške narodne zveze«. Ta se je sicer že celo leto pečal z vprašanji bodoče ureditve in je tudi skušal svoje nazore uveljaviti, toda iz ozirov na posebne razmere v tej zadevi je moral opustiti priobčenje.

+ Novi vpoklic črnovojnikov. Včeraj smo poročali, da sta letnika 1870 in 1871 vpoklicana za 17. januarja 1916, letniki 1865, 1866 in 1867 pa za 21. januarja. Vpoklicani so tedaj 44- in 45 letni najprej, 48-, 49- in 50 letni teden kasneje. 46- in 47 letni še niso vpoklicani. Uradno se vpoklicke najmlajših in najstarejših razlaga tako, da prideta najmlajša letnika tedaj 44- in 45 letni najbrže še kot nadomestilo za fronto. Najstarejše letnike pa bodo »do nadaljnjega« porabili v zaledju in v etapnem ozemlju. Ker jih morajo izvežbati za to službo, zato so vpoklicani prej nego srednji letniki. Iz zaledja in etapnega ozemlja pa bodo poslali na fronto vse one, ki sedaj služijo tamkaj in so sposobni za službo v fronti.

+ »Reški Novi List« prenehal izhajati. »Reški Novi List« naznanja, da vsled zaplene kavcije in likvidacije tiskarne preneha z dne 19. t. m. izhajati.

Imenovanja. Vojnim kuratom sta imenovana za čas vojne: Nagelschmied Alojz, bivajoč v Svečah na Koroškem, in Savec Franc, bivajoč v Volšperku na Koroškem.

— Kadet Karol Gornik, doma iz Žimaric pri Sodražici, poroča, da je bil 11. novembra ranjen v nogo na soškem bojišču in da je tako prišel v italijansko ujetništvo, kjer se zdaj zdravi v bolnišnici. Kraja natančneje ne pove. Dopisnica je pisana 2. decembra.

Odlikovanja. Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil nadporočnik prov. častnik 27. dom. p. Josip Tomšik. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil stražmojster Sebastjan Dobernik. Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste sta dobila infanterist 27. dom. p. Ropret Mihael in finančne straže višji nadglednik Mervič Ivan, pri nekem skupinskem poveljstvu. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: nad. stražmeštra Pogačar Anton in Riemer Rudolf in četovodja Roth Florian, vsi trije pri dež. orožniškem poveljstvu št. 7; finančne straže višji nadglednik Perešolja Franc, pri nekem skupinskem poveljstvu. Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: infanteristi Strohsak Josip, Stani Boštjan, Lesjak Josip, Krajnc Al., Kremžar Anton, Krajnc Ivan, Laufer Fr., Reiterič Ivan, Wonisch Franc, Gačnik Mirolav in Draškovič Franc, nosilci ranjenec Geigl Alojzij, Sternad Ignacij in Kukec Simon, častniški slugi Štefanec Anton in Maier Josip, vsi pri 26. dom. p.; praporščaka Litinski Evžen in Peitler Franc, četovodji Zigmund Feliks in Barbič Al., enol. prost. desetnik Kurinčič Franc, desetnik Snaj Stefan, Gorjanc Franc, Fratina Anton, Zorman Ivan, Božič Franc, Čufar Anton, Šlibar Jakob, Plesnivy Pavel, Pientak Robert, Peneš Franc in Mausear Ivan, sanitet. desetnik Blagne Ivan, poddesetnika Kemperle in Elsner Aleksander, infanterista Boletič Anton in Marš Ignacij vsi pri 27. dom. p.

Župani in občinski svetovalci zopet oproščeni. Mariborska »Straža« poroča: Poroča se nam, da so okrajna glavarstva občinam naznanila, da županom in drugim občinskim funkcionarjem, ki so bili pri prejšnjih prebiranjih oproščeni, tudi sedaj ni treba iti k naknadnemu prebiranju.

— Umrl je v nedeljo 19. dec. na Glinah št. 101 pekovski mojster Jurij Drobina. Pokopan je na Viču.

— Promoviral je na dunajskem vseučilišču 19. t. m. za doktorja prava g. Anton Roman Mauri.

— Prva rumunska moka dospela v Zagreb. V ponedeljek popoldne so dospeli v Zagreb prvi trije vagoni rumunske moke. To je del one moke, katero je zagrebska mestna občina kupila pred več meseci, vendar se je ni moglo pripeljati vsled pomanjkanja železniških voz. Zagrebska mestna občina je namreč kupila v Rumuniji 40 vagonov moke.

— Umrl je v Stranjah pri Kamniku praporščak nekega dragonskega polka g. Mars Bernard.

Najvišje cene za petrolej.

Danes je izšla ministrska naredba, katere urejuje promet z mineralnim oljem. Vsakega 1. in 15. v mesecu je treba naznaniti zaloge surovega olja, mineralnega olja vseh vrst benzol. Ti predmeti so tedaj pod zaporo. Izšla je tudi druga naredba, katere hoče preprečiti neupravičeno visoke cene teh izdelkov. Naredba postavlja za vse te vrste izdelkov temeljno ceno (temelj Drohobycz). Za petrolej za razsvetljavo je določena cena 36 K za 100 kg čiste teže, postaja Drohobycz, brez soda, užitinski davek je všteti. Politične oblasti imajo določiti cene za nadrobno prodajo. Prodajalci morajo cene nabiti na vidnem kraju.

Ljubljanske novice.

Ij Kongregacija gospodov. Za padlega prefekta kongregacije, profesorja Izidorja Modica, se bode opravila sv. maša zadušnica jutri v stolnici ob 7. uri pri velikem oltarju. Vsi člani kongregacije in znanci pokojnika so vljudno vabljeni.

Ij Umrlji so v Ljubljani: Peter Lendyev, vojaški delavec. — Marija Demšar, bivša kuharica, 82 let. — Viktor Seljak, pekovski pomočnik, 48 let. — Janez Erjavec, gostac, 60 let. — Marijana Čibašček, užitarica, 62 let. — Franc Sedev, krojač, 43 let.

Primorske novice.

Za dvorne svetnika je imenovan višji finančni svetnik primorskega finančnega ravnateljstva Radovan Milkovič povodom svoje upokojitve.

Ubilo je pri eksploziji dinamita v Waidbrucku na južnem Tirolskem Ivana Antih, starega 17 let, poškodovano pa na telesu: Mihaela Rob, 20 let starega, Jožefa Ban, starega 17 let in Bon Leopolda, starega 15 let. Doma so vsi štirje iz Kreda pri Kobaridu na Goriskem.

Umrla je v Gradcu soproga veleposestnika g. Leopolda Bolko iz Gorice gospa Ana Bolko roj. Fischer, stara 71 let.

Vabilo.

Vodstvo krajevne skupine Ljubljana Avstrijskega mornariškega društva vabi s tem vse p. n. člane in prijatelje društva najvljudneje k posetu dobrodelnih predstav, ki jih Kino Central v deželnem gledališču prireja danes in jutri na korist Avstr. mornariškega društva. Snočnja prva predstava v isti patriotski-dobrodelni namen je pokazala, da zaslužijo te prireditve tudi brez ozira na dolžno zahvalnost najtoplejšo priporočitev.

Za ranjeno udo, ki po ozdravljenju še bole, je dobro sredstvo Fellerjev bol lajšajoči fluid iz rastlinskih esenc z znamko „Elza-fluid.“ — 12 steklenic pošlje za 6 kron poštne prosto lekarnar E. V. Feller, Stubička, Elzatr. št. 285 (Hrvaška). Več kot stotisoč zahvalnih pisem ga priporoča. Enako tudi Fellerjeve odvajajoče „Elza-kroglice.“ (—1—)

Primerna božična darila v veliki izbiri priporoča trdka

A. & E. Skabernč

V ognju ladijskih topov.

Velika mornariška drama.

Veliki prizori pomorskih bitk prvičkrat v filmu!

Danes v Kino Central deželno gledališče! in jutri.

Zvečer ob 1/2 9. uri poleg drugih točk še najnovejša burka

KIPAR.

2744

Ta burka se te dni prvič predstavlja v večjih avstrijskih kinih.

Zadnja večerna predstava traja dve uri. Danes sredo in v četrtek ob 1/4 5. uri pop. velika predstava za otroke.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glincah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba!
Obstoj trdke že čez 50 let.

Ria-Balsam.
Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekem 3 dni korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12/82 Ogrsko

Ker se nahaja naše podjetje tik ob švicarski meji, imamo priliko za ugoden uvoz vsakovrstnih živil zahtevajte torej naš itd.; 2742

cenik živil

ki ga pošiljamo poštne prosto in zastoj. Gebr. Reichart, veletrgovina, Dornbirn Tirolsko-Predarlško.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživlje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gornjemenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosio. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji. Marije Terezije cesta št. 12.

Zahvala.

2741

Iskrena zahvala za obilo mi izkazano sočutje ob britki izgubi moje iskrenoljubljene, predobre, nepozabne hčerke

Emice Slatner

za tolažilne posete prečastitega gospoda stol. kanonika Sušnika, za tolažilne besede gospoda profesorja dr. Mrharja, za izkazano skrb in ljubezen gospodične učiteljice M. Stupce za lepo spremstvo cenjenih članic Marijine kongregacije, kakor tudi mnogih znancev in prijateljev.

Ljubljana 21. dec. 1915.

Zalujoča mati

Amalija Slatner roj. Vičič.

mestna učiteljica.

Prodajalka in trgovski pomočnik

dobita takoj stalno mesto v eni večji trgovini z mešanim blagom, pod ugodnimi pogoji in dohodu plačo. Kje, pove iz prijaznosti upr. tega lista pod št. 2720

Export

žepnih električnih
svetilnik
in
baterij

K. A. Kregar

Ljubljana, Sv. Petra cesta 21 23.

— Trgovci velik popust. —

Lepa

meblovana soba

z elektr. razsvetljavo, s posebnim vzhodom, se odda solidnemu gospodu. — Naslov pove uprava lista pod št. 2736.

Kontoristinja

z lepo in hitro pisavo, večša strojepisja se takoj ali pozneje, pod ugodnimi pogoji sprejme pri trdki
Ivan Savnik, Kranj.

Objava.

Za stalno prehrano kantine išče se

jedača in pijača

kakor: klobase, prekajeno meso itd., sadni sok, vino, žganje itd. 2735

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom nenadomestljive izdube našega ljubljene, predobrega brata gospoda

Mihaela Bulovec

uršulinskega špirituala v pokoju

izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Posebna zahvala pa bodi premilostljivemu gospodu novomeškemu proštu dr. Sebastjanu Elbertu in prečastiti duhovščini za vodstvo spreveda, čast. vodstvu bolnice usmiljenih bratov v Kandiji za toliko človekoljubno požrtvovalnost pri zdravniški pomoči in za skrb glede lajšanja blagopokojnikove dolgotrajne bolezni in vsem onim, ki so nepozabnega ranjkega spremili k večnemu počitku.

Radovaljica-Ljubljana dne 21. novembra 1915.

Zalujoči ostali.

Kongregacija gospodov v Alojzijevešču sporoča tužno vest, da je padel za cesarja in domovino na italijanskem bojišču pri Renčah njen prefekt, gospod

Izidor Modic

c. kr. profesor na učiteljsku,

kjer mu je sovražna granata uničila mlado življenje.

Sveta maša zadušnica se bode opravila 23. t. m. v stolnici. Blagemu pokojniku časten spomin in njegovi duši večni pokoj!

Brez posebnega naznanila.

Minka Modic roj. Čepin, javlja v svojem in imenu svojih nedolžnih otrok **Romana, Ivka, Leona in Marije**, da je umrl njen najdražji soprog, skrben oče svojih otrok, gospod

profesor Izidor Modic nadporočnik v rezervi.

Zadet od ital. granate je izkrvavel ter, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal, še ne 32 let star.

Njegov grob je začasno v Renčah pri Gorici.

Kdor je poznal to plemenito srce, ve, kaj smo izgubili.

Z menoj žalujejo oče in mati, brat in sestre.

Nam nezabljiv, ohranite mu i Vi, ki ste ga poznali, prijazen spomin.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

Ljubljana, 22. decembra 1915.

Zalujoči ostali.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi
oljnate portrete na platno
izvršuje umetniško po vsaki
3409 fotografiji 3409

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

1 steklenica 2 kroni.
Ceniki zastoj in franko.

„Veliki stenski skladni (Block) koledar, za leto 1916“

izide v par dneh. Edini slovenski koledar te vrste, ki bo služil obenem kot beležni koledar. Z ozirom na praktičnost, bo ta edini slovenski koledar neizogibno potreben vsem občinskim in župnijskim uradom, odvetnikom, notarjem, trgovcem, obrtnikom in privatnikom. Cena mu bo K 2-40 po pošti K 2-60. Naročila naj se izvoli pošiljati založniku

L. STOKA, knjigarna in papirnica v Trstu,
ulica Molina piccolo 19. 2084

Laneno seme

v vsaki množini se kupi.
Ponudbe na

A. ZANKL, sinovi,
tovarna barv v Ljubljani.

„Pripravna božična darila“

Priporoča se za cenjene dame in deklice: klobuke, kinčane in prazne oblike, športne čepice, ter klobukov in čepic iz najfinejše kožuškovine.

Zaradi pozne sezije po zelo znižani ceni.

Modni salon A. Stuchly-Maschke

Zidovska ulica 3. — Ljubljana — Dvorski trg 1.

Popravila vestno in točno. Zunanja naročila z obratno pošto.
Velika izbira žalnih klobukov.

Redka božična priložnost

za nakup vsakršne

izgotovljene ženske in moške obleke
po čudovito nizkih cenah. Sedaj je čas lepo in poceni nakupiti.

O. BERNATOVIČ Ljubljana, Mestni trg 5—6.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

Specijalna trgovina
pletenin, trikotaž in perila.

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrejce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.
Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo
izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

2371 Velika izbira

površnih jopic

za dame in deklice.

„Pri Škofu“.

Pred Skofijo št. 3, Lingarjeva in
Medarska ulica.

Podružnica tvrde R. MIKLAUC.

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po naj nižjih cenah
Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od trgovcev. — Posredovalci se iščejo proti dobremu plačilu. 2426

60.000 K

znaša glavni dobiček srečk »Avstrijskega rudečega križa«, kojih prihodnje žrebanje se vrši dne 2. jan. 1916! — Zahtevajte prospekt! — Srečkovno zastopstvo 11. Ljubljana.

Praktična božična darila so

Pe-Ko

čevlji

Zaloga Ljubljana Breg 20